

A magánalkalmazottakért

— A szegedi alkalmazottak nagygyűlése. — A női munka értéke. — Szervezkednek a pénzügyi tisztviselők. —
— A Délmagyarország munkatársától. —

Budapest, december 1.

A Délmagyarország volt az, amely nemrégiben cikksorozatát közölte arról a megdöbbentő nyomorúságról, amelyben a szegedi magánalkalmazottak élnek. Noha a vidéken általában nem különb a helyzet, a Délmagyarország közlései mégis szenzációként hatottak és egészen természetes, hogy a cikkekben foglalt adatok nem kerülhették el a fővárosi szervezetek figyelmét. A háború, amely a legnagyobb nélkülözésekre megtanította az emberiséget, az élethez való jogát senkitől elvenni nem tudta, ha rendet is vághatott az élők sorában, a megmaradtaktól és az itthonlávóktól meg nem tagadhatta a megélhetési lehetőségek gazdaságosabb kihasználását. A konjunkturalis részesedésnek abba az örült forgatagába, amelybe szélvészkeént sodródott bele gazdasági életünk: legkisebb rész azokat illette, akik a legnagyobb és legsúlyosabb áldozatokhoz jutottak. A fix fizetésből tengődő alkalmazottak és a máról-holnapra élő munkások voltak azok, akiknek a saját bőrükön kellett végigszenvedni minden görgőt és felfuvalkodottságot annak a nagytökének, amely kiméletet nem ismerő buzgalommal igyekezett a maga számlájára értékesíteni a dolgozó milliók kényszerhelyzetét. Ennek nagyrészt az lett az üdvös következménye, hogy a dolgozó polgári társadalomnak azok a rétegei, amelyek a béke csöndjében nem tudták, vagy nem akarták meggátolni a munkájukkal üzött visszaéléseket, most sorra szervezkednek és az osztálytudatos munkásság útjain haladva, igyekeznek a maguk számára mindazokat a lehetőségeket előteremteni, amelyekkel egyrészt tisztességes megélhetésüket biztosítják, másrészt emberhez méltó jogokat biztosíthatnak a maguk számára.

A társadalmi reformálódásnak ebből a legemberibb küzdelméből már a szegedi alkalmazottak sem vonhatják ki magukat és mivel a szegedi kereskedelmi alkalmazottak szervezkedésükből kifolyólag december 2-án gyűlést tartanak, felkerestem Goldschmidt Sándort, a szocialista magánalkalmazottak egyik képzett és lelkes vezérét, akit a szegediek külön hívtak meg gyűlésükre, hogy: mondana egyet és mást a magánalkalmazottak helyzetéről és mozgalmairól általában. A válasz így hangzott:

— A háború az összes osztályok közül a fix fizetésű magánalkalmazottakat sújtja legjobban, nem téve különbséget fővárosi és vidéki alkalmazott között. Legfeljebb csak a fokozatokban van eltérés, mert míg a fővárosi alkalmazottak osztályharcos szervezeteik és szolidaritásuk révén már a háború kezdete óta eredményeket érnek el, addig az elszórtan élő vidéki alkalmazottakat az összetartás erejének felismerése csak az utóbbi időben tereli a szervezkedés útjára és így természetesen helyzetük is a fővárosiak mögött áll. Alacsony, a drágasággal arányban nem álló munkabérek és alamizsnaszerű drágasági pótlékok, fokozott munka és hosszú munkaidő, szabadság és pihenés teljes hiánya mind olyan viszáltságok, amelyek

mélyen kihatnak ennek az érdemes osztálynak gazdasági és társadalmi helyzetére. És ha szoforu a sorsa a férfialkalmazottnak, egyenesen tűrhetetlen helyzete a nőnek, akinek még ma, a háború negyedik esztendejében, amikor pedig munkájának az értékét maga a hadvezetőség és felsőbb helven is elismerik, sem tudják megbocsátani azt a nagy tévedést, hogy véletlenül nőnek születte. A nőalkalmazottak ugyanannyit dolgoznak, ugyanolyan értékes munkát végeznek, ugyanugy érzik a drágaság súlyát, ép úgy kenyérkeresők és családfenntartók, mint a férfiak, mégis a munkabérük jóval kevesebb. Pedig az „egyenlő munkáért járó egyenlő bér” elvének megvalósítása nemcsak nőérdek, hanem általános alkalmazotti érdek, mert ha a nő munkáiért a férfival egyenlő bért kap, nem válik a férfialkalmazott konkurensévé. A háborús gazdasági válság tán egy pályára sem lökött annyi nőt, mint éppen a tisztviselői pályára, ahol a differenciálódott munkamegosztás és könnyű oktatási lehetőségek lehetővé teszik számukra a megélhetést, de bizonyos, hogy a háború után bekövetkező nagy munkanélküliség egyetlen egy pályát sem fog oly erősen megingatni, mint ép a tisztviselői pályát.

— Az alkalmazottak helyzetüket csakis az összetartás révén javíthatják meg. A tömeges hatalmának felismerése a háborús években az alkalmazottak ezreit hozta táborunkba. A magánalkalmazottak szervezkedése különösen öröndetes jelenség, mert összetartásuk azt jelenti, hogy ezek a polgári társadalom és munkásosztály között lebegő emberek végre kezdik felismerni osztályhelyzetüket és öntudatuk lerombolja azt az elavult felfogást, amelyen eddig a magánalkalmazottak szervezkedése megtörtött. Az a körülmény, hogy a tisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak nagy tömegei kizárólag az osztályharcos szervezkedést választják a helyzetük megjavítására szolgáló eszköznek, arra a reményre jogosít bennünket, hogy jövő küzdelmeinkben a szervezett szellemi munkás méltó társa lesz szervezett kézimunkás társának.

Miután a Pénzügyi Tisztviselők Országos Egyesülete is most intenzívebben foglalkozik a vidék megszervezésével, felkerestem az egyesület titkárát, dr. Iván Miklóst, aki a következőket mondotta:

— Jóllehet, most minden igyekezetünk arra irányul, hogy a pesti bankok tisztviselőinek helyzetén javítsunk, szemmel tartva mégis a vidéki pénzügyi tisztviselők szomorú helyzetét, a lehetőséghez képest igyekszünk vidéki fiókjainkat kiépíteni. Így nemrégiben az ottani kartársak kezdeményezésére megalakítottuk a győri körzetet és legközelebb az aradi körzet megalakulására kerül a sor. Nagyvárad kartársaink pedig a napokban közölték velünk a Ptoe.-hez való csatlakozásukat. Bizony ezideig a vidéki tisztviselők szervezésére irányuló törekvéseink nem igen vezettek számbajövő eredményre. De reméljük, hogy az osztálytudatos szakszervezkedés jelszavával, amellyel öt évvel ezelőtt reorganizáltuk egyesületün-

ket és ma Budapest majdnem valamennyi pénzügyi tisztviselőjét magunkénak vallhatjuk, eredményeket tudunk majd a vidéken is elérni. Szegeden — reméljük — kedvező talajra fogunk találni, annál is inkább, mert a szervezkedés legfőbb rugója a nyomorúságos anyagi helyzet. Szegeden talán sokkal fokozottabb mértékben fellelhető, mint más vidéki városokban. Éppen a Délmagyarország volt az, amely több ízben reá mutatott a szegedi magánalkalmazottak igazán sivár és végtelenül elszomorító helyzetére.

Arra a kérdésemre, hogy mennyivel különb a fővárosi tisztviselők helyzete a vidékiekkel szemben, a titkár ur így felelt:

— A vidéki tisztviselők helyzete minden ponton határozottan rosszabb, mint a fővárosiaké. A vidéki tisztviselők fizetése általában hallatlanul alatta van a fővárosiaknak, noha a vidéki városokban a lakás- és élelmiszerdrágaság versenyre keltet a fővárosi drágasággal, noha a vidéki pénzügyi tisztviselők éppen úgy kivették részüket a háborús konjunktúrából, mint azok a fővárosi bankok, amelyeknek tisztviselői gazdasági mozgalmuk két etappejában: a nagybankok és középintézetek akciójában jelentékeny béremelést értek el. Ezzel szemben a vidéken az a helyzet, hogy az intézetek tulnyomó többsége, a háború tartamára egyszerűen beszüntette a fizetésemeléseket és a háborús drágaság enyhítésére alamizsnaszerű pótlékokat folyósított.

— Mire irányul — kérdeztem — a vidéki akció?

— A vidéki akció legelsősorban arra fog irányulni, hogy a fizetéseket összhangba hozzuk az életviszonyokkal. Azután a nyugdíjkérdés és a szolgálati viszonyok rendezése. Nagy és nehéz feladat ez. — fejezte be nyilatkozatát dr. Iván, — de bizunk a vidéki kartársakban és ha egyesületünk fővárosi tagjai, a sikeresen lefolytatott gazdasági mozgalmakból kifolyólag rövid időn belül 100.000 koronával tudták ellenállási alapjukat gyarapítani, akkor a vidéki kartársak saját helyzetük javítására irányuló küzdelemben legalább is olyan elszántsággal fognak helyt állani, mint amilyen lelkesedéssel a fővárosiak dokumentálják ügyük komolyságát.

Közölte még velem a titkár ur, hogy a közelebbi időben az egyesület keresni fogja az érintkezést a szegedi pénzügyi tisztviselőkkel.

Az angolok lefoglalják az orosz hajókat.

Gnf, december 1. A Journal de Genève közli egy orosz lap jelentését, mely szerint Anglia első megtorlásképpen Oroszországgal szemben megkezdte az összes nyílt tengeren és az antant kikötőiben levő orosz hajók lefoglalását.

Az orosz katonáknak nem szabad harcolni.

Stockholm, december 1. A Daily Chronicle jelenti: Krylenko parancsot adott, miszerint a harcot valamennyi orosz fronton meg kell szüntetni és csak akkor szabad újból megkezdeni, ha az ellenség tüzeléssel azt provokálja.

STERNBERG HARMONIKA
hangja nagyszerű!
BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 60, saját palota.

Kitűnő hangú, háromváltós, aczélsarku K 50.—
Még finomabb, orgona hangú K 80.—
2-soros, 21 bilyentyűs, finom K 120.—
Rendelésnél a pénz előre beküldendő.